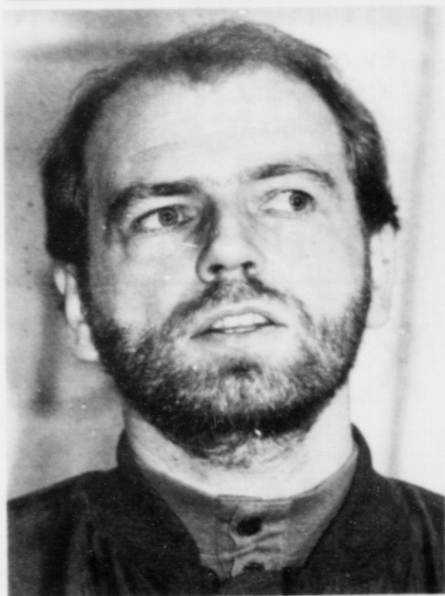

Bókmentavirðislonirnar

Martin Næs:

Hetta styrkir mín áhuga fyri bókmentum

Martin Næs fekk M.A. Jacobsens virðislon fyri yrkisbókmentir fyri greinasavnið «Hvør eigur flaggknappin?»

Í grundgevingini sigur dómsnevndin, at Martin í hesi bók «byður til samrøðu og kjak um mentanarsjurningar, fyrst og fremst slíkar, sum á onkran hátt nema við bókmentir. Hann setir fram forvitnisligt tilfar á bókfrøðiliga økinum. Hann ummælir bæði skaldskap og verk um skaldskap. Hann skoðar bókmentir og mentan úr ólíkum sjónarhornum, og setir í samfelagsligt og mentanarligt høpi. Á dyggum støði ber hann fram gagnmeting og eldhugaðar hugsjónir um tann neyðuga mentanarpolitikkin».

Áhugin fer at vaksa

Í røðu síni segði Martin seg ivast í, um hann hevði uppiborið heiðurin. Men hann takkaði fyri herðaklappið og lovaði, at hetta fór at fáa hann at halda fram við sínum bókmentaliga arbeiði.

– Min áhugi fyri bókum og orðum er stóur – men hann fer at vaksa eftir hetta, segði hann.

Hann greiddi frá, at bókmentalt arbeiði hevur tvey eyðkenni. Tað er einsligt, og tað er drúgt.

– Men so eru eisini ríkar og minniligar latur inn ímillum, legði hann aftur at. Og henda á býarbókasavninum í dag er ein av teimum.

Ikki í orðabókini

Nú so nógv kjak hevur verið

um orðabókur í seinastuni, nevndi Martin Næs sum eitt kuriosum, at orðið «flaggknappur» ikki stendur í nakrari orðabók.

Men hann var kortini visur í, at hetta er eitt feroyskt orð.

Ti tá eg var og vitjaði mín 85 ára gamla mammubeiggja í Vági stutt fyri at bókin kom út, spurdi eg hann, hvussu tað ovasta á eini flaggstong eitur.

«Meinar tú við flaggknappin?», spurdi mammubeiggjan. «Já, eigi ein niðri í kjallaranum. Vilt tú eiga hann?»

Jú takk segði Martin, og fór norður aftur við knappinum – og vissuni um, at flaggknappur er eitt gott feroyskt heiti.

Og mikukveldið hevði hann flaggknappin frá mammubeiggjanum við sær á landsbókasavnið, og visti hann fram.

Knappin sum var tann beinleiðis orsök til, at Martin helt seg kunna geva bók síni tað heitið, hon fekk.

At enda las Martin eitt brot úr einari av greinunum í bók síni. Hon snúi seg m.a. um ta viðferð, Føroyar og færoyingar hava fingið í donskum fjølmiðlum farna ári.

Tað er tá færoyingar sjálvir hava hildið seg framat og greitt frá støðuni, at tær sannastu og mest ærligu greinarnar eru skrivaðar, helt hann.

Og í orðunum lá ein áminning um, at tað er u vit sjálvi sum mugu visa, at vit eiga okkara egna flaggknapp.

Edward Fuglø:

Tað vit geva børnunum, fáa vit aftur

Edward Fuglø fekk barnabókaheiðurslon Tórs-havnar Býráðs við teirri grundgeving, at hann «er tikin úr leikum á myndum og leiklistakøinum og hevur hegnisliga gjørt vart við seg seinastu ári. Nevnin meir myndabókina «Bókstavnir» í málbuna Sigurð Joensens og við myndum Edwards merkisverda og av slíkum slag, at at hon altíð fer at vera ein ásynligur varði í okkara bókmentum».

Vit fáa tað aftur

Í røðu sína tósd. Edward ikki so nógv um sitt egna listarlaga arbeiði. Hann røddi í staðin um týðningin av, at vit hava okkara egna myndabókur til børn.

– Myndirnar eru tað, sum skal leiða børnini inn til tann heim, sum liggur í bókum. Og tað er týðningarmikið, at vit geva teimum dygdarmyndir. Nakað, sum kann geva teimum veruliga upplivisi, segði hann.

Og hann helt eisini, at stillar myndir – myndir í bókum – hava nakrar fyrir-

munir fram um teir filmar og tey videospøl, sum tað er so nógv til av í dag.

– Í filmum og videospølum verður alt givið børnunum. Har er ikki so nógv at hugsa og fabulera um. Tær stillu myndirnar seta hinvegin nakað í gongd. Myndin er har, men handlingin skal hugsast liðug.

Og hann legði afturat, at myndabókurnar, Elfborg Lützen gjerdi tekingar til, góvu honum hesi upplivisi, tá hann var barn.

Styrkir identitetin

Umframt tann persónliga týðningin fyri barni, so helt Edward eisini myndabókur hava týðning, tjóðskaparlaga sæð.

– Eru myndabókurnar færoyskar og snúgvá tær seg um nakað børnini kenna aftur, so eru tær eisini við til at styrkja teirra tjóðskaparlaga identitet, segði hann.

– Tí er tað er ikki til fá nýts, sum vit gera fyri børnini. Alt tað, sum vit geva teimum, fáa vit aftur so ella so, segði hann.

Orð: Sjúður

Myndur: Kalmar

Kári P.:

Fyri meg er hetta ein avbjóðing

Tá Kári P. mikudagin fekk handaða virðislonina fyri fagrar bókmentir, var tað fyrstu ferð at hon varð latin fyri plátur.

Í grundgevingin sigur nevndin, at hann fær heiðurin «fyri listaverk hansara í orðum og tónum, sum tað birtist í Vælfærdarvisum og Hinumegin ringvegin».

Við sangum sínum røkkur Kári P. alviða millum færoyingar bæði heima og burturi. Sangir og yrkingar hansara eru kenslu- og vitborin fólkatónleikur, sum kastar ljós á menniskjað og og kor tess í samfelagnum og í samfélini. Málsliga er u hetta livandi tekstir, við dirvi og hugflogi. Tað gløgga eygað fyri korunum hjá teimum, sum ikki valda – t.d. arbeiðarum og kvinnum – eyðkennir Kára. Eisini tað sviðandi speið mótvegis sjálvsgóðskuni og sjálvsvikinum í samfelagnum; og ikki minst neistandi fynd og humor í viðferðini av tronsgyni og uppgávulynði».

Ofvarin

Kári Petersen hevði ikki skrivað nakra røðu at halda á samkomuni.

– Eg gjørdist so ofvarin tá eg fekk hetta at vita, at eg havi ikki fingið konsentrament meg um at skrivað nakað, segði hann. Men tað er farið nógv gjøgnum mínar nervastreingir farnu dagarnar.

Hann visti til Róa Paturson, sum einastaðni sigur, at orðini eru sum smár fuglar vit senda út, og sum síðani koma aftur til okkar á við hvøssum klóm.

– Minir sangir eru komnir aftur til mín í nógvum ymskum líki. Men at teir fóru at koma sum fagrar bókmentir – og enn tá sum heiðurslon – tað hevði eg ikki trúð, tá eg í 1960'um byrjaði at skrivað.

– Hvør verður tann næsti,

sum fær heiðurslonina? spurdi eg, tá tey ringdu til mín. Onkur teldudiskil? Ella fótbóltslandsliðið?

Onnur mugu meta um tað

Men hóast hann ikki hevur hugsað um teir sum fagrar bókmentir tá hann hevur skrivað sínar sangir, so segði hann seg ikki viljað seta seg upp ímóti, at onnur meta teir soleiðis.

– Eg havi altíð hildið, at tá tú letur eitt listarligt arbeiði frá sær, so gevur tú øðrum tað at meta um. Tú hevur ongan rætt til aftaná at koma og siga, at tað skal skiljast soleiðis ella soleiðis. Tað mugu hini avgera.

Kári nevndi eisini ein íslending, sum var blivin illur um at verða kallaður skald. «Eg eri ikki skald, eg eri rockstjórna», segði hann.

– Men eg gerist ikki firtin av, at verða kallaður skald ella at verða heiðraður á henda hátt. Tí litlættni kann eisini vera eitt slag av arrogansu. Tað kann vera ein undirmeting av teimum, sum siga sína hugsan um tað, eg havi gjørt.

Avbjóðing

Sæð í størri høpi, so helt Kári P. at virðislonin kanska eisini kann fáa týðning fyri skaldskapin á okkara plátum.

– Ein pláta er sett saman av tveimum pørtum. Tað tónleikarlaga og tað skaldsliga. Tað hevði verið gott um henda virðislonin hevði kunnað verið við til at vakt ansin fyri tekstunum eisini.

At enda segði Kári at hann bæði metti virðislonina sum eitt herðaklapp fyri tað hann hevði gjørt, og eina áheitan um at gera okkurt afturat.

– Tí er tað eisini ein avbjóðing fyri meg at taka ímóti hesum, segði hann.